

Comerç just és la iniciativa que pretén evitar la injustícia del comerç actual entre els països del Nord enriquits i els del Sud empobrits. El principi fonamental és el de garantir als productors del Sud una compensació justa per la feina que fan, mitjançant l'eliminació d'intermediaris i del procés d'intercanvi especulatiu.

Les marques de comerç just són noms registrats i patentats que es posen a una sèrie de productes per diferenciar-los dels altres. El segell de garantia avala que els productes que el porten han estat produïts en unes condicions respectuoses amb els drets humans, amb les convencions internacionals sobre el treball i amb el medi ambient i sota uns criteris ètics, justs i ecològics.

La situació del comerç just a Espanya

Els índexs d'implantació del comerç just a Espanya disten molt encara dels nivells d'alguns països europeus on més del 90% dels establiments convencionals de venda d'alimentació ofereixen productes de comerç just. Aquesta diferència és deguda a dos factors. A Europa alguns països tenen una tradició de més de vint anys en la comercialització de productes de comerç just, i a més hi ha un segell de comerç just (FLO), que ofereix la garantia d'un organisme certificador independent. A Espanya avui dia s'està treballant per aconseguir un segell similar.

En els darrers dos anys hi ha hagut un important increment del consum de cafè de comerç just a Espanya, sobretot perquè ha estat introduït en algunes grans superfícies amb implantació estatal.

Això ha estat possible gràcies en gran part al minuciós treball de sensibilització que han fet des de fa deu anys les més de setanta botigues de comerç just espanyoles.

Cafè Express 2002

Adreces d'interès

En aquestes pàgines web es pot trobar informació i telèfons de contacte d'organitzacions que distribueixen productes de comerç just.

www.alternativa3.com

www.circulodeluz.org

www.comerciosolidario.com

www.cooperacio.org

www.equimercaado.adsis.org

www.eurosur.org

www.euskalnet.net/mercadeco

www.intermonoxfam.org

www.nodo50.org/espanica

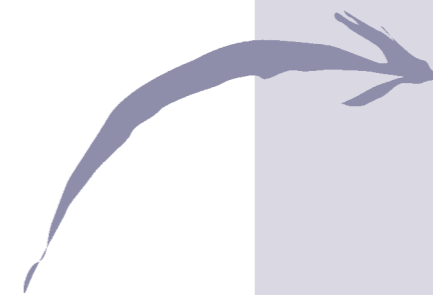
www.pangea.org/xarxaconsum

www.setem.org

www.sodepaz.org

www.intermonoxfam.org

Sud

Nord

Compromisos de les comunitats productores del Sud

Organitzar-se a través de petites empreses i cooperatives que afavoreixin la participació, l'equitat i el funcionament sota criteris democràtics.

Rebutjar l'explotació laboral de nens i nenes, no fer discriminacions per raó de gènere i desenvolupar processos de producció que respectin l'entorn social.

Fomentar l'economia local, comprant les mercaderies tan directament com es pugui als que les produeixen.

Garantir un preu just per la feina feta, de manera que permeti viure de forma digna els treballadors.

Buscar el desenvolupament integral de les comunitats i l'increment del nivell de vida de manera raonable i sostinguda, per la qual cosa part dels diners s'han d'invertir en projectes per a la comunitat, en qualsevol àmbit: escoles, centres de salut, tallers per a les dones, infraestructures...

Buscar una relació continuada i a llarg termini entre les parts associades, i donar lloc a una relació comercial directa, estable i personal. Per fer-ho les organitzacions de comerç just donaran suport als productors a través de crèdits que permetin el "prefinançament", és a dir, l'avançament d'una part del preu de la producció (sovint un 50% del valor d'una compra es paga en fer la comanda).

Promoure un tipus de desenvolupament ecològicament sostenible:

- Rebutjar monocultius, per evitar l'especialització en un sol producte.
- No utilitzar sòls dedicats a l'alimentació de les pròpies col·lectivitats.
- Evitar pesticides i herbicides que puguin provocar problemes de desforestació i/o contaminació.

Compromisos de les comunitats consumidores del Nord

Sensibilització: Promoure el consum responsable conscienciant les persones que són la base sobre la qual se sustenta el mercat. Per tant, tenen dret a saber en quines condicions s'han elaborat els productes que consumeixen.

Pressió: Fer servir la denúncia i la pressió política al Nord sobre determinades pràctiques empresarials i sobre els Parlaments nacionals, regionals...

Desenvolupament comercial: Pagar un preu just que cobreixi les necessitats vitals, els costos de producció, un marge per invertir de nou. Pagar per endavant un 40-50% per evitar l'endeutament.

Mantenir relacions de treball a llarg termini. Informar els productors de les tendències, normes de seguretat i higiene perquè puguin adaptar el producte al mercat.

Facilitar l'accés directe dels productors al mercat, evitant intermediaris. Funcionar de manera democràtica i transparent.

Millorar la distribució.

Obrir noves botigues i buscar l'expansió territorial.

Augmentar l'oferta de productes.

Augmentar la clientela.

Intermon
Oxfam

La Cooperativa El Ceibo

© Intermon Oxfam

Font:
Adaptació d'EUROPEAN FAIR
TRADE ASSOCIATION:
Anuari del comerç just,
Maastricht, Holanda, 1995.

La cooperativa El Ceibo es va constituir a la conca amazònica de Bolívia perquè els productors de cacau poguessin controlar-ne la transformació i comercialització. En primer lloc, els socis van construir un magatzem i una instal·lació d'assecat del cacau produït. Després van edificar una petita fàbrica per al procés de transformació.

Avui dia, produeixen cacau en pols, mantega de cacau i la seva pròpia xocolata. El 1987, la cooperativa El Ceibo va començar a convertir part de la producció en cultius orgànics. Els esforços i la millora progressiva de l'organització els ha portat a vendre a les organitzacions de comerç just, que els paguen per tona el 85% més del preu estipulat al mercat mundial. Amb

els beneficis obtinguts, els socis reben una ajuda per a l'escolarització dels fills, tenen una assegurança de malaltia i accident, inverteixen en la millora de la fàbrica, investiguen sobre nous mètodes de conreu, organitzen diverses cooperatives de consum i desenvolupen programes per diversificar la producció.

Societat de petits productors per a l'exportació de cafè, SOPPEXCCA

La Sonia pertany al col·lectiu de dones Las Hermanas creat fa dos anys per 85 dones procedents de diverses cooperatives de la regió i associades a Soppexcca. Aquesta organització reuneix diverses cooperatives que produeixen, processen i comercialitzen cafè al mercat de comerç just. Les dones organitzades van aconseguir vendre un contenidor de cafè (365 quintars) a organitzacions que treballen al comerç just, participant amb quantitats des dels dos quintars d'algunes sòcies. Així van aconseguir un preu de 126 dòlars per quintar. Si el grup hagués venut al mercat convencional, el preu per quintar hauria estat de 50 dòlars o molt menys, cosa que no reflecteix ni tan sols el cost de producció i

processament. Soppexcca es troba al departament de Jinotega al nord de Nicaragua, on la crisi del gra de cafè ha aguditzat la situació de pobresa de forma més significativa. El comerç just ofereix eines bàsiques perquè el productor pugui conduir el seu propi procés de desenvolupament. El col·lectiu de dones Las Hermanas, amb l'estímul econòmic rebut, ja està organitzant la participació per al pròxim període, sense oblidar la formació personal a Soppexcca i la millora del nivell de vida de les famílies.

© Intermon Oxfam

Juliet Chisamba, treballadora de Dezign Inc., Zimbabue

Juliet Chisamba, una vídua amb quatre fills, és una de les prop de cent persones de Mbari i Glen Norah que tenen la sort de treballar a **Dezign Inc.**, una de les poquíssimes empreses del país que porten una política d'integració racial i repartiment equitatiu dels beneficis. L'empresa dona preferència tant a negres com a dones, els anima a formar-se per als llocs de direcció i els ofereix aquests llocs sempre que sigui possible.

Dezign Inc. convida artistes de tot el continent perquè pintin o dibuixin motius inspirats per l'art tradicional africà per estampar a les samarretes que fabrica. El 95% dels materials prové de Zimbabue, ja que **Dezign** només importa allò que el mercat local no ofereix.

Dezign és "verda": la tinta utilitzada està feta a base d'aigua, tot el paper és 100% reciclat, el cotó es blanqueja sense clor o no es blanqueja, i tot el procés de producció és del tot inofensiu per al medi ambient, una gesta considerable en el sector de la impremta.

Els amos de l'empresa i el comitè d'empresa decideixen de forma conjunta la política de contractació. Com que consideren que el sou base de Zimbabue és massa baix per assegurar una vida decent, té sous un 50% més elevats. Al contrari que la major part de les empreses del país, té un pla de pensions, un sistema ampli d'assegurança sanitària, una secció de crèdits i un sistema de benefici anual entre els amos i els empleats.

Font:
Adaptació d'EUROPEAN FAIR TRADE
ASSOCIATION: Anuari del comerç just,
Maastricht, Holanda, 1995.

© Intermon Oxfam

Valoració de Kagera Ltd. (Kage Cooperative Union Ltd., formada el 1984 a Tanzània) de la participació que té al comerç just

"El comerç just és un dels millors camins perquè el Nord ajudi els petits productors del Sud. Aquests (a diferència del que passa al mercat tradicional) s'asseguren un compromís de preu mínim amb el qual garanteixen els costos de producció. El producte potencia el seu paper i alhora elimina els intermediaris i garanteix el contacte directe entre productors i consumidors... El consumidor comença a conèixer al productor i al revés; d'aquesta manera, les dues parts entenen les necessitats de cadascuna d'elles. El productor adquireix una posició de continuïtat amb la producció, i això fa que augmenti la seva motivació i la consciència dels consumidors."

El sistema de preus del comerç just permet el pagament de primes als productors, cosa que incrementa el seu nivell de vida en salut, educació i roba.

"Valorem el fet de pertànyer al moviment del comerç just i creiem en la importància que té. Per això a Kagera Cooperative Union Ltd., en nom d'altres membres, instem, en tant que sigui possible, a difondre les idees del comerç just, tant a nivell de productors com de consumidors."